

Надруковано: Слободяник, Ю. Б. Трансформація системи контролю державних фінансів в контексті забезпечення сталого розвитку національної економіки [Текст] / Ю. Б. Слободяник // Важелі і механізми формування сталого розвитку економіки в умовах світової глобалізації : матеріали міжнар. Наук.-практ. Інтернет-конф. 9-10 грудня 2010 р. Ч. 2. – Тернопіль : Крок, 2010. – С. 200-201.

Юлія Слободяник

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Концепція сталого розвитку передбачає збалансованість факторів, що обумовлюють загальний життєвий рівень, об'єднання динамічного економічного розвитку і надання рівних можливостей усім членам суспільства за рахунок підвищення ефективності використання ресурсів і мінімізації залежності між економічним ростом і забрудненням навколишнього середовища.

Важливою умовою забезпечення сталого розвитку національної економіки є перехід до інноваційної моделі її розвитку. Такий перехід забезпечить якісні соціально-економічні та структурні зміни в народному господарстві, стрімкий науково-технічний прогрес, вирішення екологічних, економічних і соціальних проблем. Побудова інноваційно орієнтованої економіки можлива лише за активної участі держави.

Інноваційна складова вітчизняної економіки з року в рік скорочується, і на сьогоднішній день не перевищує 6 %, в той час, коли у Європейському

Союзі цей показник перевищує 60 %, а в США – 78 %. В розвинутих країнах до 90 % приросту валового продукту забезпечується за рахунок впровадження нових технологій. За даними Державного комітету статистики України, кількість організацій, що виконують наукові дослідження і розробки, в 2009 році в порівнянні з 2000 роком скоротилася на 10,1 %. Чисельність науковців за цей же період часу скоротилася на 23,5 %. Значно знизилась й інноваційна активність підприємств. Так, у 2000 році частка підприємств, що займалися інноваціями, складала 18 %, а в 2009 році – лише 12,8 %. Частка фінансування технологічних інновацій за рахунок коштів державного бюджету на кінець 2009 року складала 1,6 %. Основним джерелом фінансування технологічних інновацій продовжують залишатись власні кошти суб'єктів господарювання [1].

За роки незалежності в Україні було прийнято більше 500 державних програм інноваційного розвитку, але за даними Рахункової палати України жодна з них не була виконана повністю. Негативно оцінюється і політика управління потенціалом українських надр, 30 % яких ніде не обліковуються, відсутні дані про площі земель лісогосподарського призначення. Так само гостро стоїть проблема раціонального використання, збереження і поновлення земельних ресурсів. Внаслідок відсутності моніторингу земель своєчасно не виявляються зміни їх стану, не забезпечується попередження і ліквідація наслідків негативних процесів. Незважаючи на значний ресурсний потенціал, частка платежів за використання природних ресурсів в доходах державного бюджету України складає лише 0,5 % [2].

Адміністративно-правове і фінансово-економічне регулювання процесів в сфері енергоефективності і енергозбереження спеціалістами характеризується як безсистемне, непослідовне і таке, що не забезпечує раціональне використання і економне витрачання паливно-енергетичних ресурсів. Але соціально-економічний розвиток, навколишнє середовище і екологічні вимоги не можна розглядати ізольовано. Адже у відповідності до основних засад концепції сталого розвитку нинішнє покоління зобов'язане залишити після себе достатні запаси природних, соціальних і економічних ресурсів.

Вважаємо, що побудова моделі національної економіки, спрямованої на сталий розвиток, потребує формування ефективних державних інститутів, розвитку фундаментальної науки, науково-технічного венчурного бізнесу, високоякісного людського капіталу, соціального партнерства. Обов'язковою умовою досягнення сталого розвитку є ефективний контроль держави за рухом і використанням національних ресурсів.

Сучасна система контролю державних фінансів має забезпечувати глибокий аналіз ефективності витрачання бюджетних коштів і якості фінансового менеджменту, дослідження економічності і результативності урядових заходів і програм з точки зору їх відповідності цілям розвитку, визначати напрямки подальшого удосконалення управління суспільством. Результати контролю мають бути враховані при формуванні бюджетів усіх рівнів і використані при прийнятті найважливіших управлінських рішень, в тому числі й в сфері інновацій.

Суспільний контроль реалізації пріоритетних напрямків національного розвитку має бути постійним. Цьому сприятиме трансформація чинної системи контролю державних фінансів в напрямку побудови національної системи державного аудиту, спрямованої на забезпечення об'єктивної, незалежної і публічної оцінки результатів соціально-економічного розвитку в державі.

Загальновизнані міжнародні стандарти, апробовані роками практики в розвинених країнах, вимагають розмежування систем внутрішнього і зовнішнього незалежного державного фінансового контролю. Отже, вкрай необхідною є розробка єдиних концептуальних основ і закону про контроль державних фінансів, який би передбачав чітке розмежування зовнішнього аудиту і контролю, що здійснюється Рахунковою палатою, та державного внутрішнього фінансового контролю, що здійснюється урядовими контролюючими органами.

Розвиток системи державного аудиту в Україні дозволить підвищити відкритість і відповідальність управління економічними, соціальними і

природними ресурсами, стане основою побудови інноваційної моделі національної економіки, фактором забезпечення її сталого розвитку.

Література

1. <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish>

Державний вищий навчальний заклад
“УКРАЇНЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

State Higher Educational Institution
“UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE”